

İNŞAAT VE MADENCİLİK MAKİNELERİ SEKTÖRÜ NOTU

Tamamen yatırımlara yönelik faaliyet gösteren iş, inşaat ve madencilik ekipmanları ve makineleri sektörü Türkiye ekonomisinin yaklaşık %1,2'sini oluşturmaktadır. Bayındırlık, inşaat, alt yapı, üst yapı, maden sektörü, sanayi ve endüstriyel tüm yatırımların gerçekleştiği kamu ve özel sektörler hizmet veren sektör, üstlendiği sorumluluk itibari ile çok önemli bir konuma sahiptir. İnşaat ve madencilik makineleri bir ülkenin alt ve üst yapısının imarında kullanılarak o ülkenin ekonomik ve sosyal gelişmesine çok önemli katkılar sağlayan araçlardır. Dolayısıyla bir ülkenin ekonomik ve sosyal yönden kalkınmışlığını ve kalkınma hızını, yıl içerisinde satılan inşaat ve madencilik makineleri sayısı ve niteliği ile ölçmek mümkün olabilmektedir.

Nüfus, yüzölçümü ve diğer özellikleri ile ülkemize benzerliği bulunan ülkelerdeki 0-7 yaş arasında kullanılan inşaat ve madencilik makineleri adedi; Almanya'da 400 bin, Fransa'da 300 bin, İtalya'da ise 290 bin adet olmasına rağmen ülkemizde 47 bin adet olarak tespit edilmiştir. Bu da Türkiye pazarının, ekonomisinin en az 5 kat daha büyüyecek bir potansiyele sahip olduğuna çarpıcı bir örnektir.

Kendine has özelliklerinden dolayı inşaat ve madencilik makineleri sektörü ekonomik gelişmeleri, değişimi ilk önce hisseden ve en fazla etkilenen sektörlerin başında gelmektedir. 2002-2007 yılları arasında her sene neredeyse %50 artış gösteren sektör 2007 yılında rekor kırarak ağır iş makinelerinde yıllık 11.500 satış adedini geçmiş, yıllık ticaret hacminde ise 5 milyar \$'ı zorlamıştır. Sektörün ihracatı ise 2008 sonunda yaklaşık 1 milyar \$'a ulaşmıştır. 2008 yılı başında Leasinglere verilen özel teşvikin kalkması ile ciddi bir sıkıntıya giren sektörde, global ekonomik sıkıntının ülkemize yansımaları, ihracatın azalması, finansman krizi vb. sebepler neticesinde yurt içinde %50 oranında bir daralma yaşanmıştır.

Sektörün başlıca sorunları arasında ayrıca, iş makinelerinin motorlu taşıtlar statüsünde ele alınması, kalifiye eleman sıkıntısı ve yurtiçi-yurtdışı pazarlarda reklam, tanıtım sorunları dikkati çekmektedir.

İNŞAAT VE MADENCİLİK MAKİNELERİ SEKTÖRÜ bu çalışmada 8429-8430-8431 ve 8474 G.T.İ.P. numaraları bazında değerlendirilmiştir. İnşaat ve madencilik makineleri sektörü içinde ağır iş makineleri, kule vinçler, sondaj makineleri, önden yüklemeli küreyici-yükleyiciler, elevatörler, konveyörler, toprak-taş-cevher ayırma/işleme makineleri, asansör-yürüyen merdivenler, buldozer-angledozer-greyderler, kırma/öğütme makineleri ve diğer yükleme araçları/makineleri olarak belirtilebilir.

1. SEKTÖRÜN DÜNYADAKİ DURUMU

1.1. İHRACAT

2007 yılında 141 milyar \$ ihracat gerçekleştiren sektör, %16,1 artış ile bu değeri 2008 yılında 164 milyar \$'a yükseltmiştir. 2008 yılı toplam ihracatında; A.B.D. (%17,4 pay), Almanya (%11,1 pay), Japonya (%9,7 pay) ve Çin (%7,8 pay) başta gelen ülkeler olmuştur. Söz konusu dönemde, dünya sektör ihracatından %0,6 pay alan ülkemiz ise 24. konumda yer almıştır.

Dünya İnşaat ve Madencilik Makineleri İhracatında Başlıca Ülkeler (Bin \$)

SIRA	ÜLKE	2007	2008	Değişim %	% Pay (08)
1	A.B.D.	24.366.570	28.528.406	17,1	17,4
2	Almanya	15.499.710	18.254.660	17,8	11,1
3	Japonya	13.912.170	15.963.026	14,7	9,7
4	Çin	8.032.324	12.824.553	59,7	7,8
5	İtalya	8.635.356	9.524.990	10,3	5,8
6	İngiltere	8.621.145	8.419.612	-2,3	5,1
7	Fransa	6.111.792	6.706.261	9,7	4,1
8	Belçika	5.499.847	5.928.766	7,8	3,6
9	Singapur	4.658.724	5.886.434	26,4	3,6
10	Hollanda	5.061.618	5.202.221	2,8	3,2
11	G. Kore	4.959.997	5.033.110	1,5	3,1
12	Kanada	3.327.982	3.905.781	17,4	2,4
13	Avusturya	3.490.026	3.811.072	9,2	2,3
14	İsveç	3.062.962	3.334.390	8,9	2,0
15	Finlandiya	2.600.424	3.170.468	21,9	1,9
16	Brezilya	2.082.100	2.447.417	17,5	1,5
17	Çek Cum.	1.783.967	2.175.028	21,9	1,3
18	Polonya	1.269.525	1.533.609	20,8	0,9
19	İspanya	1.380.721	1.491.897	8,1	0,9
20	Danimarka	1.343.851	1.491.420	11,0	0,9
	Diğer	15.796.478	18.689.309	18,3	11,4
	TOPLAM	141.497.289	164.322.430	16,1	100,00

Kaynak: www.trademap.org

Sektör ihracatında 4. sırada bulunan Çin'in 2008 yılında sektör ihracatı %60 civarında artarken ilk 20 ülke arasında sadece İngiltere'nin ihracatında düşüş (%2,3) meydana gelmiştir.

Altılı G.T.İ.P. bazında 2008 yılında sektörün dünya ihracatında 8431.49, 8431.43 ve 8429.52 pozisyonlarında tanımlı "Ağır İş Makinelerinin Aksam-Parçaları", "Delme/Sondaj Makinelerinin Aksam-Parçaları" ile "Kulesi 360 derece Dönebilen Yükleyiciler" ilk üç sırada yer almış olup, bu üç ürün grubu dünya genelinde toplam sektör ihracatının yaklaşık yarısını oluşturmuştur.

Altılı G.T.İ.P. Bazında Dünya İnşaat ve Madencilik Makineleri İhracatı (Bin \$)

	G.T.İ.P.	ÜRÜN TANIMI	2007	2008	Değişim %
1	843149	AGIR İS MAKİNELERİNİN AKSAM-PARÇALARI	24.117.912	27.551.142	14,2
2	843143	DELME/SONDAJ MAKİNELERİNİN AKSAM, PARÇALARI	20.450.528	25.035.916	22,4
3	842952	KULESİ 360 DERECE DÖNEBİLEN YÜKLEYİCİLER	22.769.294	23.838.726	4,7
4	842951	ÖNDEN YÜKLEMELİ KÜREYİCİ-YÜKLEYİCİLER	10.324.004	11.549.331	11,9
5	843139	ELEVATÖR, KONVEYÖR, TELEFERİK, HADDE MAKİNELERİ VB. AKSAM-PARÇALARI	7.715.424	9.011.185	16,8
6	847490	TOPRAK, TAS, CEVHER VB. AYIRAN, YIKAYAN VB. MAKİNELERİN PARÇALARI	6.333.356	7.854.811	24,0
7	843131	ASANSÖR, SKIPLI ASANSÖR/YÜRÜYEN MERDİVEN AKSAM, PARÇALARI	4.521.369	5.402.293	19,5
8	843120	DİĞER YÜK ARABALARININ AKSAM, PARÇALARI	4.728.266	5.184.658	9,7
9	842911	PALETLİ BULDOZER VE ANGLEDOZERLER	4.042.219	4.917.781	21,7

10	842959	DİĞER KÜREYİCİ, YÜKLEYİCİ, EKSKAVATÖRLER	4.949.021	4.767.304	-3,7
11	847420	METAL CEVHERLERİNİ KIRMA/ÖĞÜTMEYE MAHSUS MAKİNELER	3.377.248	4.716.091	39,6
12	843041	KENDİNDEN HAREKETLİ DELME/SONDAJ MAKİNELERİ	3.160.265	4.552.409	44,1
13	843049	DİĞER DELME/SONDAJ MAKİNELERİ	2.363.410	3.426.481	45,0
14	847480	DİĞER TAS, TOPRAK, METAL CEVHERİ VB..İÇİN MAKİNE VE CİHAZLAR	2.465.990	3.024.374	22,6
15	842940	TOKMAKLAMA İLE SIKIŞTIRMA YAPAN MAKİNELER-YOL SİLİNDİRLERİ	2.526.553	2.850.079	12,8
		DİĞER	17.651.095	20.634.511	16,9
		TOPLAM	141.495.954	164.317.092	16,1

Kaynak: www.trademap.org

1.2. İTHALAT

Sektörün 2008 yılında toplam ithalatı önceki yıla göre %16,8 artarak 161 milyar \$'a yükselmiştir. Dünya ithalatından aldıkları pay bazında lider ülkeler; A.B.D. (%8,8), Almanya (%4,9), Rusya (%4,4) ve Kanada (%4,2) olmuştur. Ülkemiz ise %0,85 pay ile 31. sırada yer almıştır.

Dünya İnşaat ve Madencilik Makineleri İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin \$)

SIRA	ÜLKE	2007	2008	Değişim %	% Pay (08)
1	A.B.D.	14.547.378	14.158.896	-2,7	8,8
2	Almanya	6.810.463	7.801.618	14,6	4,9
3	Rusya	4.863.957	7.021.870	44,4	4,4
4	Kanada	6.027.735	6.804.977	12,9	4,2
5	Singapur	4.721.636	6.364.013	34,8	4,0
6	Çin	4.759.591	6.216.255	30,6	3,9
7	Fransa	5.732.843	6.186.861	7,9	3,9
8	Belçika	4.161.108	5.036.279	21,0	3,1
9	Hollanda	4.493.772	4.710.026	4,8	2,9
10	İngiltere	5.472.424	4.581.168	-16,3	2,9
11	Avustralya	3.353.216	4.334.648	29,3	2,7
12	B.A.E.	2.617.519	4.059.672	55,1	2,5
13	İtalya	3.880.762	3.780.813	-2,6	2,4
14	Meksika	2.486.141	3.361.047	35,2	2,1
15	Hindistan	2.156.387	3.344.864	55,1	2,1
16	Endonezya	1.475.052	2.644.596	79,3	1,6
17	S. Arabistan	2.355.765	2.568.133	9,0	1,6
18	İspanya	3.808.882	2.524.048	-33,7	1,6
19	G. Afrika	2.183.140	2.466.776	13,0	1,5
20	Avusturya	2.225.465	2.367.204	6,4	1,5
	Diğer	49.413.383	60.316.094	22,1	37,5
	TOPLAM	137.546.619	160.649.858	16,8	100,00

Kaynak: www.trademap.org

İlk sırada bulunan A.B.D.'nin 2008 yılında ithalatı %2,7 oranında azalırken, ithalatında düşüş kaydedilen diğer başlıca ülkeler de İngiltere, İtalya ve İspanya olmuştur. Endonezya, B.A.E., Hindistan ve Rusya'nın ithalatlarında ise dikkat çekici artışlar meydana gelmiştir.

Altılı G.T.İ.P. Bazında Dünya İnşaat ve Madencilik Makineleri İthalatı (Bin \$)

	G.T.İ.P.	ÜRÜN TANIMI	2007	2008	Değişim %
1	843149	AGIR İŞ MAKİNELERİNİN AKSAM- PARÇALARI	23.355.130	28.046.602	20,1
2	842952	KULESİ 360 DERECE DÖNEBİLEN YÜKLEYİCİLER	20.885.590	22.103.296	5,8
3	843143	DELME/SONDAJ MAKİNELERİNİN AKSAM, PARÇALARI	14.977.492	19.332.628	29,1
4	842951	ÖNDEN YÜKLEMELİ KÜREYİCİ- YÜKLEYİCİLER	11.938.733	13.123.553	9,9
5	843139	ELEVATÖR, KONVEYÖR, TELEFERİK, HADDE MAKİNELERİ VB. AKSAM- PARÇALARI	6.510.787	7.528.185	15,6
6	847490	TOPRAK, TAŞ, CEVHER VB. AYIRAN, YIKAYAN VB. MAKİNELERİN PARÇALARI	5.901.425	7.242.409	22,7
7	843131	ASANSÖR, SKIPLI ASANSÖR/YÜRÜYEN MERDİVEN AKSAM, PARÇALARI	4.967.759	5.697.332	14,7
8	843120	DİĞER YÜK ARABALARININ AKSAM, PARÇALARI	5.311.961	5.647.365	6,3
9	842959	DİĞER KÜREYİCİ, YÜKLEYİCİ, EKSKAVATÖRLER	6.126.241	5.595.392	-8,7
10	843041	KENDİNDEN HAREKETLİ DELME/SONDAJ MAKİNELERİ	3.480.431	5.172.975	48,6
11	842911	PALETLİ BULDOZER VE ANGLEDOZERLER	4.301.665	5.103.780	18,6
12	847420	METAL CEVHERLERİNİ KIRMA/ÖGÜTMEYE MAHSUS MAKİNELER	3.609.192	4.825.052	33,7
13	843049	DİĞER DELME/SONDAJ MAKİNELERİ	3.449.162	4.299.011	24,6
14	847480	DİĞER TAŞ, TOPRAK, METAL CEVHERİ VB. İÇİN MAKİNE VE CİHAZLAR	2.426.526	3.192.316	31,6
15	842920	GREYDERLER VE TOPRAGIN TESVİYESİNE MAHSUS MAKİNELER	2.294.259	2.958.603	29,0
		DİĞER	17.989.695	20.772.367	15,5
		TOPLAM	137.526.048	160.640.866	16,8

Kaynak: www.trademap.org

Altılı G.T.İ.P. bazında 2008 yılında sektörün dünya ithalatında ihracatta olduğu gibi 8431.49, 8429.52 ve 8431.43 pozisyonlarında tanımlı “Ağır İş Makinelerinin Aksam-Parçaları”, “Kulesi 360 derece Dönebilen Yükleyiciler” ve “Delme/Sondaj Makinelerinin Aksam-Parçaları” ile ilk üç sırada yer almış olup, bu üç ürün grubu dünya genelinde toplam sektör ithalatının %43’ünü oluşturmuştur.

2. SEKTÖRÜN TÜRKİYE’DEKİ DURUMU

Ülkemizdeki iş makineleri sektörünün ihtiyacının %80’i distribütör %20’si imalatçı firmalar tarafından karşılanmaktadır. Türkiye’de 40 yıldır üretilen iş makinelerinin yaklaşık üçte biri ihraç edilmekte olup, tüm imalat kapasitesinin ortalama ülke talebini karşılama oranı ise %70’dir. İş makineleri ve ekipmanlarını üreten yaklaşık 100 firma ve 220 civarında yan sanayi firmasında yaklaşık 14 bin kişi istihdam edilmekte olup, sektör bu anlamda da ülkemiz ekonomisine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır.

2002- 2007 yılları arasında her sene ortalama %50 artış gösteren iş makineleri sektörü 2009 yılında küresel kriz nedeniyle %50 civarında daralmıştır. Tamamen yatırımlara yönelik faaliyet gösteren sektör KDV ve ÖTV indirimi sonrası toparlanma sürecine girmiştir.

2.1. İHRACAT

2007 yılında 799 milyon \$ ihracat gerçekleştiren Türk inşaat ve madencilik makineleri sektörü, 2008 yılında ihracatını %24 oranında artırmış ve 987 milyon \$ seviyesine yükseltmiştir. 2009 yılı Ocak-Temmuz döneminde ise sektör 355 milyon \$ ihracat kaydetmiştir. 2009 yılı sonunda ise 2008 yılı ihracat rakamının %45-50 altında bir rakama ulaşabileceği tahmin edilmektedir.

Türkiye'nin 2008 yılındaki sektör ihracatı ürün bazında incelendiğinde, ilk iki sırayı "Greyder, Buldozer, Loder, Ekskavatörün Aksam ve Parçaları"nın oluşturduğu, "Beton/Harç Karıştırıcılar" ın da 3. sırada bulunduğu görülmektedir. İlk 15 ihraç kaleminin toplam değerinin %52'si aksam-parça ürünlerinden oluşmaktadır.

Türkiye'nin G.T.İ.P Bazında İnşaat ve Madencilik Makineleri İhracatı \$ (2008 yılına göre değer sıralı)

GTİP NO	MADDE ADI	2007	2008	2009 (Ocak-Temmuz)	%Değişim 2008/2007
843149802900	GREYDER, BULDOZER, LODER, EKSKAVATÖR VB. DİGER AKSAM; PARÇALARI	168.004.342	197.014.347	38.528.598	17
843149202900	GREYDER, BULDOZER, LODER, EKSK. VB.DÖKME DEMİR/ÇELİK DÖKÜM AKSAM; PARÇALARI	80.574.258	84.880.812	29.610.589	5
847431000000	BETON/HARÇ KARİSTİRİCİLER	66.289.965	71.118.899	16.500.183	7
843131000000	ASANSÖR, SKİPLİ ASANSÖR/YÜRÜYEN MERDİVEN AKSAM, PARÇALARI	53.860.415	67.140.813	29.994.416	25
847480900019	TAS, TOPRAK, METAL CEVHERİ VB. İÇİN DİGER MAKİNE VE CİHAZLAR	37.215.126	59.876.769	19.288.003	61
847490109019	DİGER BETON, MINERAL MAK.DÖKME DEMİR/ÇELİK DÖKÜM AKSAM; PARÇALARI	35.552.801	41.334.328	15.159.873	16
842952100000	KULESİ 360 DERECE DÖNEBİLEN EKSKAVATÖRLER	25.150.368	37.375.772	13.044.832	49
843149803900	KAZIK VARYOSLARI, KAR KÜREYİCİLERİ, KAR PÜSKÜRTÜCÜLERİ VB. DİGER AKSAM; PARÇALARI	20.741.524	32.843.590	12.937.179	58
842959001011	BEKO LODER	25.827.016	28.374.581	17.881.181	10
847490909019	DİGER BETON, MINERAL MAKİNELERİNİN DİGER MAD.AKSAM; PARÇALARI	15.880.122	26.427.646	16.074.980	66
847420901000	TAS KIRMA MAKİNELERİ	12.885.702	26.223.790	9.656.070	104
843143000000	DELME/SONDAJ MAKİNELERİNİN AKSAM, PARÇALARI	23.354.499	21.893.102	11.916.121	-6
843141001900	DİGER HAREKETLİ, VİNÇLİ ARABALARIN KOVA, KEPÇE, KÜREK VB. AKSAM; PARÇALARI	6.667.491	19.377.208	3.155.177	191
843139700000	ELEVATÖR, KONVEYÖR, TELEFERİK VB. AKSAM-PARÇALARI	12.998.039	19.036.436	6.575.514	46
847420909000	METAL CEVHERİ VB. ÖGÜTME MAKİNELERİ	13.867.405	16.986.468	13.044.207	22
	DİĞER	200.427.348	237.896.214	101.209.327	19
	TOPLAM	799.296.421	987.800.775	354.576.250	24

Kaynak: TÜİK Verileri

2007-2008 yılları Ocak-Aralık döneminde ihracat artış oranı açısından, ilk sırada %191 ile "Diğer Hareketli, Vinçli Arabaların Kova, Kepçe, Kürek vb. Aksam-Parçaları" kalemi yer almış, bu kalemi %104 ile "Taş Kırma Makineleri" takip etmiştir.

Aynı dönemde ilk 15 ürün içerisinde ihracatında düşüş kaydedilen tek kalem ise; %6 gerileme ile "Delme/Sondaj Makinelerinin Aksam ve Parçaları" olmuştur.

Ülkelere Göre Sektör İhracatı \$ (2008 yılına göre değer sıralı)

SIRA NO	ÜLKE	2007	2008	2009 (Ocak-Temmuz)	%Değişim 2008/2007
1	ALMANYA	106.236.137	125.354.914	46.871.994	18
2	RUSYA FEDERASYONU	57.568.125	89.152.648	11.059.604	55
3	İTALYA	48.317.593	64.349.709	20.873.317	33
4	AZERBAYCAN-NAHÇ.	30.271.117	55.649.248	12.013.649	84
5	İNGİLTERE	57.811.758	48.816.930	9.664.241	-16
6	EGE SER. BÖL.	54.577.022	45.727.148	4.719.295	-16
7	LİBYA	17.943.089	37.130.474	26.115.480	107
8	İRAN	22.154.106	30.611.885	15.374.855	38
9	BELÇİKA	20.253.297	29.220.959	5.065.884	44
10	CEZAYİR	15.859.009	27.941.883	33.065.184	76
11	FRANSA	22.552.231	26.707.131	4.180.923	18
12	B.A.E.	10.750.935	23.310.753	3.265.508	117
13	UKRAYNA	16.213.310	22.703.474	4.482.181	40
14	SUUDİ ARABİSTAN	12.790.554	21.758.069	17.424.395	70
15	HOLLANDA	15.917.781	21.243.082	7.690.681	33
	DİĞER	290.080.357	318.122.468	132.709.059	10
	TOPLAM	799.296.421	987.800.775	354.576.250	24

Kaynak: TÜİK Verileri

İnşaat ve Madencilik Makineleri sektöründe, 2008 yılı ihracatımızda Almanya, Rusya Federasyonu ve İtalya ilk üç ülke konumunda iken, 2009 yılı ilk yedi aylık verilere göre sıralamada değişiklik olmuş ve Rusya Federasyonu'nun yerini Cezayir, İtalya'nın yerini ise Libya almıştır. Sektör, 2008 yılında (serbest bölgeler dahil olmak üzere) 143 ülkeye ürün ihraç etmiştir.

2008 yılında sektör ihracatımızda en büyük payı alan ilk 15 ülke arasında ihracat artışı esas alındığında %117 artış ile B.A.E.'nin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Libya'ya yönelik sektör ihracatı ise %107 artış kaydetmiştir. Söz konusu dönemde İngiltere ve Ege Serbest Bölgesi'ne yönelik sektör ihracatında ise %16 gerileme meydana gelmiştir.

2.2. İTHALAT

2007 yılında 2 milyar \$ değerinde inşaat ve madencilik makineleri ithal eden ülkemiz, 2008 yılında sektörde 1 milyar 358 milyon \$ düzeyinde ithalat gerçekleştirmiştir. Anılan yılda sektörün ihracatındaki %24 oranındaki artışa karşılık ithalatında %34 gerileme meydana gelmiştir. Bu gerilemede sektörün ithalatında önemli yer tutan "Kulesi 360 derece Dönebilen Ekskavatörler" ve "Beko Loder" ithalatında meydana gelen düşüşler oldukça etkili olmuştur. İthalatta 2008 yılında ilk 10 ürün arasında sadece "Asansör, Skipli Asansör/Yürüyen Merdiven Aksam ve Parçaları" ürün grubunda artış meydana gelmiştir.

İnşaat ve Madencilik Makineleri sektöründe, 2009 yılı ilk yedi aylık döneminde ise ithalat 580 milyon \$ olarak gerçekleşmiş olup, bu değer esas alındığında 2009 yılı sonunda 2008 yılı ithalat değerinin %35-40 altında bir rakama ulaşılması muhtemeldir.

Türkiye'nin G.T.İ.P. Bazında İnşaat ve Madencilik Makineleri İthalatı \$ (2008 yılına göre değer sıralı)

GTİP NO	MADDE ADI	2007	2008	2009 (Ocak-Temmuz)	%Değişim 2008/2007
842952100000	KULESİ 360 DERECE DÖNEBİLEN EKSKAVATÖRLER	500.118.710	245.659.110	125.625.477	-51
842959001011	BEKO LODER	271.200.803	108.479.088	33.320.803	-60
847420909000	METAL CEVHERİ VB. ÖGÜTME MAKİNELERİ	119.285.303	94.975.270	31.019.375	-20
843041000000	KENDİNDEN HAREKETLİ DELME/SONDAJ MAKİNELERİ	93.137.475	89.024.937	19.842.482	-4
842951999011	LASTİK TEKERLEKLİ; ÖNDEN YÜKLEMELİ KÜREYİCİ VE YÜKLEYİCİLER	171.293.908	84.237.048	52.655.736	-51
843131000000	ASANSÖR, SKIPLI ASANSÖR/YÜRÜYEN MERDİVEN AKSAM, PARÇALARI	37.529.284	43.927.361	13.070.804	17
843143000000	DELME/SONDAJ MAKİNELERİNİN AKSAM, PARÇALARI	64.064.081	41.724.284	35.312.944	-35
842920000011	GREYDERLER	56.057.242	41.542.585	10.917.477	-26
843139700000	ELEVATÖR, KONVEYÖR, TELEFERİK VB. AKSAM-PARÇALARI	40.397.320	38.316.225	15.133.678	-5
842911000011	PALETLİ BULDOZERLER	39.119.263	35.212.540	11.905.842	-10
847432000000	MINERAL MADDELERİ BITÜMENLE KARİSTİRMAYA MAHSUS MAKİNELER	18.553.784	34.884.906	21.052.613	88
843031000000	KENDİNDEN HAREKETLİ KÖMÜR/KAYA KESİCİLERİ VE TÜNEL AÇMA MAKİNELERİ	46.768.261	33.575.650	27.662.479	-28
842951991011	LASTİK TEKERLEKLİ; TOPRAĞI KAZABİLEN, ÖNDEN YÜKLEMELİ KÜREYİCİ VE YÜKLEYİCİLER	57.768.363	32.617.266	15.020.117	-44
847490909019	DİĞER BETON, MINERAL MAKİNELERİNİN DİĞER MAD.AKSAM; PARÇALARI	35.977.827	28.412.389	9.101.816	-21
847480900019	TAS, TOPRAK, METAL CEVHERİ VB. İÇİN DİĞER MAKİNE VE CİHAZLAR	66.927.927	27.754.879	20.915.840	-59
	DİĞER	430.531.284	377.836.490	137.527.706	-12
	TOPLAM	2.048.730.835	1.358.180.028	580.085.189	-34

Kaynak: TÜİK Verileri

Ülkelere Göre Sektör İthalatı \$ (2008 yılına göre değer sıralı)

SIRA NO	ÜLKE	2007	2008	2009 (Ocak-Temmuz)	%Değişim 2008/2007
1	JAPONYA	404.729.454	219.831.790	130.390.303	-46
2	ALMANYA	278.708.634	208.846.597	117.257.645	-25
3	İTALYA	217.089.063	161.608.517	51.097.792	-26
4	İNGİLTERE	177.603.295	88.212.532	23.349.325	-50
5	GÜNEY KORE CUM.	186.053.543	86.845.077	23.283.839	-53
6	İSVEÇ	97.806.766	85.689.814	31.339.530	-12
7	ÇİN HALK CUM.	86.227.079	84.224.981	34.335.833	-2
8	A.B.D.	101.184.494	70.114.476	38.553.662	-31
9	BELÇİKA	123.601.356	61.417.256	27.464.562	-50
10	BREZİLYA	40.825.883	43.389.692	12.019.009	6
11	FİNLANDİYA	27.445.859	38.995.149	15.194.232	42
12	FRANSA	56.671.614	36.535.519	15.071.197	-36
13	EGE SER. BÖL.	81.372.990	36.423.021	14.258.549	-55
14	KANADA	44.681.776	26.501.742	5.999.712	-41
15	POLONYA	19.291.876	17.709.952	3.194.558	-8
	DİĞER	105.437.153	91.833.913	37.275.441	-13
	TOPLAM	2.048.730.835	1.358.180.028	580.085.189	-34

Kaynak: TÜİK Verileri

2008 yılında sektör ithalatımızda önemli yer tutan ülkeler arasında ilk üç sırayı Japonya (%16,1 pay), Almanya (%15,3 pay) ve İtalya (%11,8 pay) almıştır.

2008 yılında sektörün ithalatında en büyük payı alan ilk 15 ülke arasında ithalat düşüşü esas alındığında; %53 ile Güney Kore Cum., %50 ile İngiltere ve Belçika, %46 ile de Japonya'dan kaydedilen ithalatlarda önemli azalışlar olduğu görülmektedir. 2008 yılında ilk 15 ülke arasında sadece Brezilya ve Finlandiya'dan yapılan ithalatta artış meydana gelmiştir. 2008 yılında ülkemiz toplam 86 ülkeden sektör ithalatı gerçekleştirmiştir.

DEĞERLENDİRME

İnşaat ve madencilik makineleri sektöründe söz sahibi olan ve dünyanın önemli ihracatçıları arasında bulunan Almanya, İtalya, İngiltere, Fransa, Belçika gibi ülkelere ihracat yapan Türkiye iş makineleri sektörü uluslar arası pazarlarda giderek payını artırmaktadır. Kalkınmışlığın en büyük göstergelerinden biri olan ülkelerin alt yapısı ile doğrudan ilişkili olan iş makineleri sektörü önem verilmesi gereken bir iş sahasıdır. 2008 yılında 1 milyar \$'a yakın ihracat, 1,4 milyar \$ civarında da ithalat yapan sektörün ihracat performansı 2009 yılında ekonomik krizin etkisiyle gerilemiştir. Bununla birlikte sektörde ihracatımızın ithalatı karşılama oranı 2008 yılında %72,7 iken 2009 yılı Ocak-Temmuz döneminde %61'e gerilemiştir.

Diğer taraftan, dünyanın en büyük ve hızlı büyüyen pazarı konumunda olan Çin, 2008 yılında sektördeki ihracatını yaklaşık %60 artırarak dünya ihracat sıralamasında 4. konuma yükselmiştir. Aynı zamanda dünya ithalatında da önemli bir yere sahip bulunan Çin 2008 yılında 6. büyük ithalatçı olmuştur. Çin ülkemizin sektör ihracatında önemli bir paya sahip olmamakla birlikte ithalatında 7. sırada bulunmaktadır. Önümüzdeki yıllarda Çin'in dünya iş makineleri pazarlarında etkisinin artarak sürmesi beklenmektedir.

Kaynaklar

- Türkiye İstatistik Kurumu
- International Trade Center (ITC), www.trademap.org
- Türkiye İş Makineleri Distribütörleri ve İmalatçıları Birliği, İMDER
- Committee for European Construction Equipment-Avrupa Birliği İş Makineleri İmalatçıları Komitesi, CECE
- *Facts and Figures about the European Construction Equipment Industry Economic Report 2009*, CECE
- World Construction Machinery forecasts for 2011 & 2016, *Bharat Book Bureau, Dec, 22, 2007*